

Rond de tafel van Jezus

**kinderen, parochie, school en ouders
bereiden zich voor op de eerste communie**

CCV in het bisdom Brugge

PARTNER IN
CHRISTELIJK
VORMINGSWERK

Beste parochieverantwoordelijke, verantwoordelijke voor de eerste communie,
beste leerkracht,
beste geïnteresseerde,

De eerste communie is een belangrijk gebeuren. Niet alleen voor het kind dat voor het eerst ten volle aan de eucharistie deelneemt, maar ook voor het hele gezin, de gelovige (parochie)gemeenschap en de school. Het project 'Rond de tafel van Jezus' wil de samenwerking tussen het gezin, de parochie en de school bevorderen. Een rugzakje gevuld met catechetische impulsen zorgt voor de rode draad in het geheel.

De ouders spelen een belangrijke rol bij de geloofsopvoeding van hun kind. Daarom wil dit project 'Rond de tafel van Jezus' ook ouders meenemen in de voorbereiding op de eerste communie. Aan het gezin worden kleine en haalbare elementen aangeboden. Dit project biedt aan de ouders kansen om met hun kinderen gelovig op weg te gaan. Zo kunnen de ouders zelf ook groeien in geloof.

De parochie vormt het gezicht van de kerkgemeenschap waarbinnen het kind zijn of haar eerste communie ontvangt. In de parochie wordt de Kerk in al haar facetten gevierd en beleefd. De parochie werkt samen met de school om dit project uit te werken.

De school voorziet via het thema 'brood' in de lessen godsdienst een eigen voorbereiding op de eerste communie, door de betekenis van de eucharistie te verkennen.

In deze map vindt u alle informatie om concreet met 'Rond de tafel van Jezus' aan de slag te gaan. Eerst vindt u een algemene inleiding die de grote lijnen van het concept schetst, gevolgd door een concreet werkschema. Daarna komt de uitwerking van de ouderavond die de start vormt van het project. De infomap sluit af met de taakbeschrijving van de school en de parochie.

We wensen jullie allen een vruchtbare voorbereiding van de eerste communicanten toe!

CCV in het bisdom Brugge
werkgroep eerste communie
vernieuwde versie, augustus 2010

Inhoudstafel

Voorwoord	p. 1
Inhoudstafel	p. 2
Algemene inleiding	p. 3
Schematisch overzicht	p. 4
De ouderavond in de parochiekerk	p. 6
Taak van de school in het eerste communieproject	p. 26
Taak van de parochie in het eerste communieproject	p. 28
Tot slot	p. 30
Bijlagen	p. 31

Algemene inleiding

Het eerste communieproject 'Rond de tafel van Jezus' concentreert zich rond enkele **belangrijke bouwstenen** van de eerste communieviering. Deze viering wordt als het ware over zes bouwstenen, zes thema's, verspreid. Bij elk thema wordt vanuit de verschillende partners (school, parochie, gezin) iets aangeboden. Zo komt de jongen of het meisje dat zich op de eerste communie voorbereidt via verschillende kanalen in contact met de kernelementen van het christelijk geloof.

We stellen zes thema's voor: het kruisteken, het doopsel, de verzoening, het Onzevader, de Bijbel en de eucharistie. Vertaald naar de kinderen klinken de thema's als volgt:

- Kruisteken: het teken van de vrienden van Jezus
- Doopsel: vriend van Jezus worden
- Verzoening: een gebaar van de vrienden van Jezus
- Onzevader: het gebed van de vrienden van Jezus
- Bijbel: het boek van de vrienden van Jezus
- Altaar: de tafel van de vrienden van Jezus

Elk thema sluit aan bij een onderdeel van het leerplan voor het godsdienstonderwijs. We geven vanuit deze elementen ook heel wat aanzetten voor de parochievieringen. Daarnaast vertrekt vanuit elk thema ook een impuls naar het gezin. Het schematisch overzicht op de volgende bladzijden maakt alles duidelijk.

De parochie en de school hebben een **grote vrijheid voor de concrete uitwerking** van dit project. Er zijn zes bouwstenen, maar de volgorde kan vrij bepaald worden. Daarnaast wordt ook de timing van de voorbereidingsperiode op de eerste communie vrij ingevuld. Men kan met dit project starten aan het begin van het schooljaar, bij het begin van de advent, na Nieuwjaar of

In het schema op de volgende bladzijden wordt er gesproken over drie (instap)vieringen in de kerk, maar het is vanzelfsprekend ook mogelijk om de thema's op een andere wijze te combineren of om meer parochievieringen te organiseren.

Centraal in dit alles staat het **rugzakje**. Elk kind dat zich op de eerste communie voorbereidt, krijgt een rugzakje dat de tocht naar de eucharistie mee begeleidt. In dit rugzakje zitten enkele impulsen per thema. Deze impulsen richten zich zowel naar de kinderen als naar de ouders. Men vindt in dit rugzakje: een blokkaars, een Jezus-figuurtje, een kleurkaart met het Onzevader, een broodmanddoek, het boekje 'Rond(je) tafel' (een boekje met verhalen en –gebeden), een zakje met steentjes, het paspoort van een christen en een omslag met kaarten voor de ouders.

Aan het **begin van de voorbereiding** op de eerste communie staat een ouderavond die de parochie en de school organiseren. Deze gaat door in de kerk. De thema's zijn visueel verankerd in het kerkgebouw en zij bieden de ouders meteen een kans om het kerkgebouw en de eucharistie te verkennen. Tijdens deze avond komen de ouders via een doorschuifstelsel met de zes thema's in contact. Er wordt hen rond elk thema een impuls aangeboden en ze krijgen de kans om met elkaar van gedachten te wisselen. Zo krijgen de ouders die avond in vogelvlucht een overzicht van de thema's die aan hun kinderen aangereikt zullen worden. Na de ouderavond worden de verschillende thema's vanuit de school, de parochie en de ouders aan de kinderen aangeboden.

Planner eerste communieproject 'Rond de tafel van Jezus'

Impuls	Gezinsmoment	Parochie	School / aansluiting leerplan	Planning Wanneer?
ouderavond		catechetisch circuit in kerk		
het teken vd vrienden van Jezus het kruisteken	kruisbeeld maken kruisje geven aan kinderen		gebedsopvoeding: kruisteken maken het kruisbeeld in de klas	
(instap)viering		zegening kruisbeelden in instapviering		
vriend van Jezus worden het doopsel	foto's of video bekijken van doopsel kind doopkaars centrale plaats in huis paspoort van de christen een brief schrijven aan peter/meter als uitnodiging naar eerste communie	voor of na (instap)viering doopregister beschikbaar houden	onderwerp: 'geboorte en groei, water'	
een gebaar vd vrienden van Jezus verzoening	verzoeningssteentjes	extra aandacht tijdens viering voor vergevingsmoment	gebedsopvoeding: het weer goed maken	
het gebed vd vrienden van Jezus het Onzevader	samen het Onzevader bidden met de kleurkaart kaars aansteken voor het bidden	bijzondere aandacht in viering voor bidden Onzevader	onderwerp: 'ik heb een lichaam met veel mogelijkheden: Jezus bidt' kleurkaart Onzevader kleuren	

Impuls	Gezinsmoment	Parochie	School / aansluiting leerplan	Planning Wanneer?
(instap)viering		bijzondere aandacht voor het doopregister, vergeving en het Onzevader		
het boek vd vrienden van Jezus de bijbel	Jezuspopje om bijbelverhalen uit kinderbijbel te vertellen		onderwerp: 'het Jezusverhaal' gebruik het Jezuspopje in de klas	
de tafel vd vrienden van Jezus het altaar	tafelgebed thuis verzorgen of verhaal vertellen uit het boekje 'Rond(je) tafel' op zondag bijzonder ontbijt met doek broodmand Onzevader		onderwerp: 'brood - het liturgisch jaar' kinderen maken samen altaardoek	
(instap)viering		bijzondere aandacht voor de bijbel, het altaardoek in de viering gebruiken		
Eerste communie				

Ouderavond

De voorbereiding op de eerste communie begint in het project 'Rond de tafel van Jezus' met een ouderavond. Tijdens deze avond komen alle ouders samen in de parochiekerk waar ze via een carrousel kennismaken met de verschillende bouwstenen van het project. We beschrijven eerst het algemene verloop van de avond en daarna worden alle onderdelen één voor één uitgewerkt.

Verloop van de ouderavond

1. Welkom en algemene inleiding voor alle ouders samen
2. Doorschuifstelsel waarbij de ouders in zes groepjes verdeeld worden. Elk groepje begeeft zich naar een specifieke plaats in het kerkgebouw. Om de 10-15 minuten schuift men naar een volgende plaats door:
 - het teken van de vrienden van Jezus: bij het kruisbeeld
 - vriend van Jezus worden: bij de doopvont / een doopbekken
 - een gebaar van de vrienden van Jezus: bij twee lege stoelen met een paarse stola of bij een biechtstoel
 - het gebed van de vrienden van Jezus: bij het intentieboek of bij een kaars
 - het boek van de vrienden van Jezus: bij de lezenaar of bij de Bijbel
 - de tafel van de vrienden van Jezus: dicht bij het altaar
3. Afsluiting met de praktische afspraken en kalender rond de eerste communievoorbereiding.

Ter info

Bij enkele bouwstenen van het doorschuifstelsel zijn er extra materialen nodig. Deze zijn opgenomen in de bijlagen.

1. Welkom en algemene inleiding

Beste ouders,

Jullie kind wordt stilaan groot. De baby werd een peuter, een kleuter en nu gaat jullie kind al naar de basisschool. Ook voor de Kerkgemeenschap wordt jullie kind groot. Als jullie dat wensen, kan het dit jaar zijn of haar eerste communie ontvangen en zo voor de eerste keer deelnemen aan het sacrament van de eucharistie. Op die manier toon je dat je verder met Jezus op weg wil gaan.

Een eerste communie is een bijzonder gebeuren en dat vraagt dan ook een goede voorbereiding. 'Rond de tafel van Jezus' is een project dat de kinderen hierop voorbereiden. Samen zullen we zes belangrijke elementen van de eucharistie en van de eerste communie ontdekken.

In elke eucharistieviering en zo ook tijdens de eerste communie krijgt het kruisteken een belangrijke plaats. Het kruisteken is een teken van ons christen-zijn. Samen met de kinderen willen we werken rond het teken van het kruis en stilstaan bij het ritueel van 'een kruisje geven'.

Het kruisteken verwijst naar ons christen-zijn en zo ook naar ons doopsel. Tijdens het doopsel werden wij opgenomen in de grote gemeenschap van christenen. We willen de kinderen dan ook vertellen over hun doopsel en hen zeggen dat zij gedoopt zijn met water, terwijl de voorganger zei: "Ik doop je in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest."

In een eucharistieviering en zo ook tijdens de eerste communieviering vragen we God en elkaar om vergeving. Samen met de kinderen willen we dan ook stilstaan bij het thema 'verzoening'.

Tijdens elke eucharistieviering krijgt het gebed een centrale plaats. In gebed spreken wij met God en met Jezus. Ook de kinderen zullen tijdens de voorbereiding op de eerste communie verder kennismaken met 'bidden'.

Wanneer wij eucharistie vieren, wordt er ook steeds gelezen uit de Bijbel. De kinderen zullen dit boek dan ook van meer nabij leren kennen.

Tenslotte staat in een eucharistie het tafelgebeuren centraal. Er zal dan ook gewerkt worden rond het thema: 'het altaar: de tafel van de vrienden van Jezus'.

Samen met jullie, ouders, willen we vanavond ook stilstaan bij deze zes bouwstenen van de eucharistie, bij deze zes thema's van het project. We willen vanavond in het kerkgebouw op stap gaan en ons verdiepen in het sacrament van de eucharistie, dat jullie kinderen tijdens de eerste communie voor het eerst zullen ontvangen.

Tijdens de komende voorbereiding op de eerste communie zal een rugzakje heen en weer gaan tussen de school, het gezin en de parochie. Het rugzakje bevat materiaal om bij elk thema ook thuis aan de slag te gaan. We zullen nu samen de zes thema's verder verkennen.

2. Doorschuifstelsel

De ouders gaan via een carrouselstelsel op zes plaatsen in de kerk langs waar ze telkens met één van de zes bouwstenen van het eerste communieproject kennismaken. Bij grote groepen kunnen de ouders in zes groepjes verdeeld worden. In kleinere groepen verdeelt men de ouders in een kleiner aantal groepen. Het belangrijkste is dat de ouders op zes plaatsen komen. Per plaats is er 15 minuten voorzien. Er klinkt in de kerk een signaal om door te schuiven naar de volgende plaats.

Bij de beschrijving van de zes plaatsen geven we telkens ook enkele suggesties voor de opstelling en het verloop, wat informatie voor de begeleid(st)er die de ouders op die plaats ontvangt en wat concrete verhalen en materialen om met de ouders rond dit thema aan de slag te gaan.

2.1. Het kruis: het teken van de vrienden van Jezus

Opstelling

- Er wordt een kring van stoelen geplaatst bij het kruis.
- Al het materiaal (stokken, touw, lintjes) wordt klaargelegd.
- Indien er gewerkt wordt met het werkblad, waarop een kruis en diverse woorden vermeld staan (zie bijlage 1), dient dit blad voor elke ouder gekopieerd te worden.
- Ook het rugzakje en de kaart voor de ouders (kruis) krijgen een centrale plaats.

Verloop

Dit onderdeel van de ouderavond heeft een vast verloop, waarbinnen echter enkele keuzes gemaakt kunnen worden. Soms worden er meerdere suggesties of extra-werkvormen aangeboden, waaruit men, naargelang de tijdsduur van het groepsgesprek en de voorkeur van de begeleid(st)er, een selectie kan maken.

1. Inleiding

Keuzemogelijkheid A:

De begeleid(st)er vraagt aan de ouders waaraan zij denken als ze een kruis zien. Eventueel kan men ook vragen of zij thuis een kruisbeeld hebben.

Keuzemogelijkheid B:

De ouders ontvangen het werkblad uit bijlage 1. De begeleid(st)er geeft aan dat op het werkblad diverse woorden vermeld staan die verwijzen naar wat mensen denken bij het zien van een kruis. Vervolgens vraagt de begeleid(st)er aan de ouders om in stilte enkele woorden aan te duiden die verwoorden waaraan zij denken als ze een kruis zien.

Na een korte periode van stilte vraagt de begeleid(st)er welke ouder iets wil delen over zijn of haar keuze. Zo kan een kort gesprek tot stand komen.

2. Info

De begeleid(st)er verwoordt de informatie over het kruis, die vermeld staat in de onderstaande paragraaf met als titel 'info'.

Extra: Eventueel kan de begeleid(st)er hierbij ook het verhaal 'Hoe ze aan het kruis gekomen zijn' (zie onderstaande paragraaf met als titel 'teksten') vertellen.

3. Het maken van een kruis

Vervolgens sjort de begeleid(st)er twee takken in kruisvorm aan elkaar vast. Hij of zij verwijst nogmaals (zie 'info') naar de verticale tak, teken van de band tussen God en mensen en de horizontale balk, die de verbondenheid tussen mensen symboliseert. Vervolgens benadrukt de begeleid(st)er dat de ouders de taak hebben om 'in het knooppunt te gaan staan' en 'het hart te vormen van de eerste communievoorbereiding van hun kind'. De school en de parochie willen hen hierbij ondersteunen. De ouders krijgen de opdracht om hun kind te wijzen op de band met God en met mensen. Vervolgens geeft de begeleid(st)er aan dat de ouders,

als teken van hun bereidheid om deze geloofsopvoeding op zich te nemen, een lintje aan kunnen brengen (knopen) aan het knooppunt van de twee takken. De begeleid(st)er benadrukt hierbij dat deze symboolhandeling een teken van engagement is en dat de ouders dit niet alleen in eigen naam doen, maar mogelijk ook mede in naam van de peter, meter en de grootouders. Ook zij nemen misschien een taak op in de geloofsopvoeding van het kind. Het kruis, boordevol lintjes, krijgt een plaats in het kerkgebouw en blijft gedurende het gehele werkjaar aanwezig.

Extra: Om het engagement van de ouders nog wat te verduidelijken, kan de begeleid(st)er de tekst 'gelovig opvoeden' voorlezen (zie onderstaande paragraaf met als titel 'teksten'). Eventueel kan hij of zij ook een kopie van de tekst bezorgen aan alle ouders.

4. Uitleg bij de thuisopdracht

Vervolgens geeft de begeleid(st)er aan dat er in de loop van de eerste communievoorbereiding van de ouders gevraagd zal worden om samen met hun kind creatief aan de slag te gaan en een kruisje in elkaar te knutselen. Hierbij zegt de begeleid(st)er ook dat de ouders een kaart zullen ontvangen, waarop enige suggesties en tips vermeld staan.

Info

In elke kerk is het kruis opvallend aanwezig. Het is het meest verspreide christelijk herkenningsteken. Het herinnert aan het lijden en sterven van Jezus, maar ook aan zijn verrijzenis.

Jezus is voor ons, christenen, een bijzonder persoon. Zijn manier van leven spreekt ons aan. Jezus' woorden en daden zijn voor ons wegwijzers in ons leven. Hij blijft ons oproepen om werk te maken van een 'droom van een wereld'.

Het kruis staat symbool voor alle kruisen die mensen in hun leven moeten dragen. Het kruis van ziekte en alleen-zijn, het kruis van grote en kleine zorgen, het kruis van onrecht en leegte. Maar rond die kruisen staan telkens weer mensen op om de handen in elkaar te slaan, om te helpen dragen, om er te zijn voor anderen.

Uit het voorbeeld van Jezus halen wij, christenen, de kracht om te blijven hopen ondanks ...

Het kruis: twee verbonden balken Verticaal zien we de band tussen hemel en aarde; tussen God en mensen. Horizontaal denken we aan de verbondenheid tussen mensen. Jezus' getuigenis op aarde is bij dit alles de rode draad, het bindmiddel.

Het kruisteken is een geloofsteken dat door ons, christenen, als klein gebed of zegening gebruikt wordt.

Ook bij het doopsel krijgt het kruisteken een belangrijke plaats. We worden gedoopt 'in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen'. Ook geven de aanwezigen de dopeling een kruisje als teken van zegening, als teken van ons christen-zijn.

Vele ouders geven hun kind ook een kruisje voor het slapengaan. Zij zeggen dan: "God zegene en beware jou".

Teksten

Hoe ze aan het kruis gekomen zijn (naar E. Laridon)

Vele keren zijn ze in vergadering samen geweest. Ja, die eerste groep van christenen heeft lang gezocht naar een teken, een symbool om hun geloof uit te drukken.

Een eerste voorstel heeft het niet lang volgehouden, met name de vis. Jezus had zijn eerste leerlingen – die bijna allemaal uit de visserij kwamen - tot vissers van mensen gemaakt. Onmiddellijk kwamen er tegenkantingen tegen het symbool van de vis. Zij die geen vis lustten, wilden niet dat ze steeds naar zoiets moesten kijken. Anderen, die zelf ook geen vissers waren, vonden dat het symbool te veel naar één groep van mensen verwees.

Heel snel kwam het voorstel van een brood. De wonderbare broodvermenigvuldiging had toch veel mensen bij elkaar gebracht. Als het brood het symbool werd voor de christenen, dan zou dit ook een uitnodiging zijn om verder in Jezus' naam samen te komen. Maar ook hier kwamen er tegenkantingen. Hoe kan je brood lang bewaren? Wat als er vogels in de omgeving zijn?

Voor het teken van een druivenrank was er wel wat eenheid te vinden. Het verhaal over de ranken en de wijnstok sprak iedereen nog aan. De wijn verwees toch naar het bloed van Jezus. Maar een teveel aan wijn had al meerdere keren voor onenigheid gezorgd en dat mocht zeker niet gebeuren.

Toen er vele vergaderingen voorbij waren, het aantal geïnteresseerden daalde, kwam na een lange periode van stilte één van de oudste christenen met een voorstel. Waarom niet het kruis als symbool nemen? Even was het muisstil. Het kruis is toch het moment van de mislukking in het leven van Jezus, dachten velen. Je kan toch niet die mislukking als symbool van ons christen-zijn nemen?

“Neen”, zei de man, “het kruis is geen teken van mislukking. Het kruis is het symbool van het kiezen tot het uiterste, het zich ten volle geven voor elkaar, het overwinnen van alles wat dood maakt. Als je even rond je heen kijkt, dan zie je dat je met velen samen bent, de volgelingen van Jezus leven en groeien in aantal. Als je dat ziet, dan voel je dat het kruis geen mislukking was.”

Het heeft een tijdje geduurd voor de meesten zich achter het voorstel konden scharen. De oude man heeft dat moment zelf niet meegemaakt. Maar hij is tot de laatste dag van zijn leven blijven denken aan die dag dat hij Jezus heeft geholpen om zijn kruis te dragen. Die dag heeft hem zoveel levenskracht gegeven dat voor hem het kruis teken van overwinning is geworden.

Gelovig opvoeden

Gelovig opvoeden is een stukje van de schepping in onze handen krijgen,
een parel, uit Gods hand gevallen, met onze zorg omringen,
aanvaarden en ontvankelijk zijn, geduldig kunnen wachten,
niet lachen met een kindertraan,
en woorden in het hart bewaren.

Gelovig opvoeden is liefhebben,
geloven in het leven, geloven in het goede,
antwoorden op vele vragen en dromen kunnen raden,
bewonderen, geestdriftig zijn, veel zien en nog meer zwijgen,
zien groeien, zien ontluiken, zien zoeken en zien tasten,
niet kwetsen en eerbied hebben,
niet alles willen weten, niet alles willen doen:
men weet immers niet hoe de bomen groeien,
hun kracht ligt in hun wortels.

Gelovig opvoeden is wagen,
vertrouwen op de toekomst, kijken naar de verten,
jong heimwee kunnen herbergen en goede paden kennen,
leiden, vast zijn, goed zijn, streng zijn en bestraffen,
eisen, maar met liefde,
gebieden met gezag,
behoedzaam zijn, wijs en volwassen zijn, zichzelf zijn,
de vreugde kennen mens te zijn
en anderen daartoe te helpen.

Gelovig opvoeden is grootbrengen,
tot zelfheid brengen, bevrijden uit benauwing,
uit angst, uit kleinheid en onrijpheid,
losmaken, op weg zetten en laten gaan,
is afscheid nemen, afstand doen,
hen vertrouwen aan het leven, aan ... henzelf,
aan God.

Gelovig opvoeden is
een stukje van de schepping
weer bij de Schepper brengen,
een parel uit Gods hand gevallen
weer in Zijn hand leggen.

2.2. Het doopsel: vriend van Jezus worden

Opstelling

- Er wordt een kring van stoelen geplaatst rond de doopvont of een doopbekken.
- Enkele voorwerpen, die verwijzen naar het doopsel, krijgen een centrale en zichtbare plaats.
Voorbeelden: het doopregister, heilig Chrisma, een doopkaars, een doopkleed, een parochiaal / federaal aandenken bij een doopsel (doopschaaltje, doopkruikje, ...), het paspoort van een christen, boekjes (doopboekjes van het bisdom), gebruikt ter voorbereiding op het doopsel, ...
- Ook het rugzakje en de kaart voor de ouders (doopsel) krijgen een belangrijke plaats.
- Er wordt gezorgd voor voldoende naamkaartjes (zie model in bijlage 3) op hard karton, balpen en gekleurde stiften.

Verloop

Dit onderdeel van de ouderavond heeft een vast verloop, waarbinnen echter enkele keuzes gemaakt kunnen worden. Soms worden er meerdere suggesties aangeboden, waaruit men, naargelang de tijdsduur van het groepsgesprek en de voorkeur van de begeleid(st)er, een selectie kan maken.

1. Inleiding

Keuzemogelijkheid A:

Er wordt gezamenlijk geluisterd naar het dooplied over de drie namen.

De partituur en het lied zijn te vinden in bijlage 2 en te downloaden op:

http://users.telenet.be/peterenilse/partituren/liturgie/Dooplied_drie_namen.htm

De begeleid(st)er vraagt de ouders waarom zij de naam van hun kind gekozen hebben. Heeft deze naam misschien een bijzondere betekenis? Na een kort gesprek geeft de begeleid(st)er aan dat de ouders in de komende periode ook eens kunnen spreken met hun kind over de naam die zij aan hem of haar gegeven hebben.

Vervolgens zegt de begeleid(st)er: "je derde naam vertelt over wie je voor God bent. Het doopsel bevestigt Gods liefde voor het kind."

Keuzemogelijkheid B:

De begeleid(st)er leest het verhaal over de sacramenten voor (zie onderstaande paragraaf met als titel 'verhaal').

2. Info

De begeleidster vertelt wat er in onderstaande paragraaf met als titel 'info' - om in eigen woorden te vertellen aan de ouders - vermeld staat.

3. Het maken van een naamkaartje voor het rugzakje van elk kind

De begeleidster zegt: “God kent dit kind en spreekt het aan met zijn eigen naam. Met die naam nodigt God het kind ook uit om ‘rond zijn tafel’ plaats te nemen en de eerste communie te ontvangen. Om die reden willen we bij de voorbereiding op de eerste communie ook bijzondere aandacht besteden aan de naam van het kind”.

De ouders krijgen een mooi naamkaartje (zie bijlage 3). Vooraan schrijven ze de naam van hun kind. Achteraan schrijven ze een wens voor het kind. De ouders nemen het naamkaartje mee naar huis en hangen die later aan het rugzakje.

4. Uitleg bij de thuisopdracht

De begeleid(st)er neemt de kaart voor de ouders en vertelt dat er, gedurende de voorbereiding op de eerste communie, aan de ouders gevraagd zal worden om met het kind te spreken over zijn of haar doopsel. De ouders krijgen de opdracht om het kind foto's en andere herinneringen aan zijn of haar doopsel (bv. doopkaars) te tonen. Ook zullen zij de taak krijgen om het paspoort te laten invullen door de parochie waar het kind gedoopt werd en om een briefje te schrijven naar de doopmeter en dooppeter van het kind om hen uit te nodigen voor de viering van de eerste communie.

Info

Belangrijk om te weten als begeleid(st)er ...

Het doopsel, de eucharistie (eerste communie) en het vormsel worden de drie initiatiesacramenten genoemd. Deze drie sacramenten markeren belangrijke momenten in het proces van kennismaking met God, het christelijk geloof en de geloofsgemeenschap. Wanneer een volwassene gedoopt wordt, vinden deze drie sacramenten plaats in eenzelfde viering. Wanneer men als kind gedoopt wordt, volgt later de eerste communie en nog later het vormsel.

Wanneer wij één van deze drie sacramenten vieren wordt er ook telkens verwezen naar de twee andere initiatiesacramenten. Tijdens het doopsel wordt er reeds gesproken over de eucharistie (eerste communie) en het kind wordt gezalfd met heilig Chrisma, waarmee het ook tijdens het vormsel gezalfd zal worden. Een eerste communie kan slechts plaatsvinden als het kind gedoopt is, en tijdens het vormsel wordt een gedoopte die Jezus van naderbij mocht leren kennen (o.a. in de eucharistie) nogmaals gezalfd met heilig Chrisma, zodat dit kind ook op zijn verdere weg als christen mag leven in de geest van Jezus.

Om in eigen woorden te vertellen aan de ouders ...

Bij het doopsel mag de gedoopte ‘kind van God’ worden. Door het doopsel worden God en de gedoopte heel nauw met elkaar verbonden. God belooft het kind om als een liefdevolle Vader voor dit kind te zorgen en met dit kind mee te gaan op zijn of haar levensweg.

Als men elkaar goed kent, spreekt men elkaar aan met zijn eigen naam. Ook God kent elke gedoopte bij zijn eigen naam.

Door het doopsel wordt de gedoopte christen. De gedoopte wordt opgenomen in de grote gemeenschap van christenen, die wij de Kerk noemen. Vanaf januari 2011 ontvangen alle kinderen die in het bisdom Brugge gedoopt worden, het ‘paspoort van een christen’. Het kind wordt opgenomen in de grote gemeenschap van gelovigen en ontvangt dan ook een paspoort. Omdat de kinderen, die voor januari 2011 gedoopt werden, het ‘paspoort van een christen’ nog niet ontvangen hebben, is het document ook opgenomen in het rugzakje. Op dit document staan 5 van de 7 sacramenten vermeld. Bij elke ‘groeistap in

het geloof' kan een pagina van het paspoort ingevuld worden. De informatie op het paspoort is van belang wanneer het kind zijn vormsel doet en het vormsel ingeschreven moet worden in het doopregister, waarvoor men vanzelfsprekend de gegevens (plaats, datum) van het doopsel nodig heeft.

Ter inspiratie ...

Het doopsel van een kind betekent veel voor mensen en voor God. In het doopsel zitten verschillende betekenissen vervat.

Geschenk van het geloof

De ouders van het kind ervaren hun kind als een 'Godsgeschenk'. Tijdens het doopsel wil God hen nog een ander geschenk geven. Hij schenkt het kind geloof. Elk geschenk of elke gave is echter ook een opgave. Wanneer wij een geschenk ontvangen, hebben wij de taak om het niet in de kast te plaatsen of weg te gooien, maar om het werkelijk een plaats te geven in ons leven.

Tijdens het doopsel spreken ouders, peter en meter dan ook hun geloof uit (geloofsbelijdenis) en zij beloven dat zij het kind zullen helpen om goed te zorgen voor het geschenk van het geloof. **Zij beloven om het kind te vertellen over Jezus en om het gelovig op te voeden.** Ook gaat de priester de oren en de ogen van het kind aanraken (effeta-ritueel). Met dit ritueel wil God de oren en de mond van het kind 'openen' zodat het gelovig kan luisteren en spreken over wat het geschenk van het geloof te bieden heeft.

Bron van hoop

Het doopsel is bron van hoop: hoop op nieuw leven. Door de verrijzenis van Jezus ontvangen wij de hoop dat geen enkele gebeurtenis, hoe erg dan ook, het einde is.

Christenen zijn hoopvolle mensen die bemoedigende taal proberen te spreken. Christenen doen hun best om telkens weer nieuwe kansen te zien. Als een kind bijvoorbeeld met een slecht rapport thuiskomt, geeft een christen de hoop niet op, maar dit gebeuren is net een extra reden om vol hoop meer tijd en aandacht aan de studie van het kind te besteden.

Teken van liefde

Tijdens het doopsel wordt een kind ook 'kind van God'. Een goede Vader kent zijn kinderen. Hij spreekt hen aan met hun eigen naam. Tijdens het doopsel wordt de naam genoemd waarmee God en de mensen het kind mogen aanspreken. Ook wordt er gezegd dat God deze naam zal schrijven in de palm van zijn hand. Hij zal 'zijn kind' nooit vergeten.

En zoals elke goede Vader, wil God zijn kinderen liefdevol beschermen. Tijdens de handoplegging en de zalving met heilig Chrisma wordt Gods liefdevolle en beschermende aanwezigheid uitgedrukt.

Als 'kind van God' wordt dit kind opgenomen in de grote familie van God (= de kerkgemeenschap).

Verhaal

Je gelooft het of je gelooft het niet, maar op een dag kreeg ik bezoek van een wonderlijk persoon.

“Ik kom niet vaak langs”, zei hij, “alleen op heel bijzondere momenten.”

“Ah”, zei ik, “en wie ben jij dan?”

“Ik”, antwoordde hij, “ik ben iemand naar wie je uitkijkt. Je verlangt naar mij en hoewel je mij verwacht, kom ik toch steeds onverwacht uit de hoek.” “Ik”, vervolgde hij, “ik ben iets heel bijzonders. Je kan mij niet in woorden omschrijven. Als ik kom, is men verbaasd. Men wordt stil van mijn komst. Men weet dan niet helemaal wat er gebeurt, maar men voelt wel dát er iets gebeurt. Ik ben dus een mysterie. Dat is ook mijn naam: ik heet ‘mustèrion’. In het gewoon Nederlands is dat ‘sacrament’. Ik ben dus een sacrament.”

Ik knipperde even met mijn ogen en het sacrament lachte.

“Zie je wel, ook voor jou ben ik een mysterie. Je begrijpt er niets van. Ik ben mijn naam waardig. Als je me geheel zou begrijpen, zou ik niet meer zijn wat ik ben. Dan zou ik geen ‘mysterie’ meer zijn.”

Ik glimlachte. “Nu je er toch bent”, zei ik, “mag je toch nog iets meer vertellen.”

“Wat wil je weten?”, zei het sacrament. “Waar zal ik beginnen? Ach, laat ik beginnen bij het begin. Wij zijn thuis met 7. Wij zijn de 7 sacramenten. Wil je weten hoe wij er gekomen zijn?”

Ik knikte.

“Ooit, heel lang geleden, zei God tot de mens: Ik wil dat wij heel sterk verbonden blijven. Ik wil dat er altijd een goede band tussen ons bestaat. En als teken van dat verbond schenk Ik jullie een regenboog; een boog die hemel en aarde verbindt, zoals Ik, God, ook met jullie verbonden ben. Om dat verbond te bevestigen en te bekrachtigen kreeg die regenboog 7 kleuren. God zei: er zijn 7 momenten waarop Ik het leven van mensen extra kleur zal geven. Op 7 bijzondere momenten zal Ik, God, de mensen op een heel bijzondere wijze laten voelen dat Ik met hen verbonden ben. Dan zullen zij ervaren dat Ik bij hen ben, hen steun en bemoedigen. Die 7 bijzondere momenten, die kleur geven aan het leven, werden door de mensen ‘sacramenten’ genoemd.”

“We zijn dus met 7”, vervolgde mijn mysterieuze bezoeker. “En zoals in elke familie zijn er een aantal die meer op elkaar lijken dan de anderen. Ik behoor tot de drie kleinsten. Onze kleuren lijken wel wat op elkaar. Ik ben de benjamin: ‘het doopsel’, dan heb je ook nog ‘de eucharistie’ en mijn broertje ‘het vormsel’. Ze noemen ons ook wel eens ‘initiatiesacramenten’. Het woord ‘initiatie’ wijst naar het ‘begin’. Wij staan aan het ‘begin’. Met ons begint het verbond tussen God en de mens. Als iemand gedoopt wordt, ontstaat er een band met God. Tijdens de eerste communie en daarna tijdens elke eucharistieviering wordt die verbondenheid met God nog versterkt en het vormsel is een soort bevestiging van dat verbond. Tijdens het vormsel zegt iemand die al groot en bijna volwassen is dat hij of zij ‘kind’ wil blijven. Van God. Men bevestigt dus dat men de band met God wil bewaren.”

“Mijn twee grote broers lijken ook wel wat op elkaar”, vervolgde mijn bezoeker. Ze zijn ‘het huwelijk’ en ‘het sacrament van de wijding’. Die twee broers van mij komen op bezoek wanneer mensen een belangrijke levenskeuze maken en deze in verbondenheid met God gestalte willen geven.” “Tenslotte”, vervolgde het sacrament van het doopsel, “tenslotte heb ik ook nog twee zussen, die ook wel wat op elkaar gelijken. Ze houden zich bezig met het ‘genezen van mensen’. Nee, ‘t zijn niet echt verpleegsters of dokters van opleiding. De ene heet ‘het sacrament van de verzoening’. Het herstelt de band met God. Het geneest ons van onze fouten. En mijn andere zus heet ‘de ziekenzalving’. God wil zijn verbondenheid met mensen ook op een bijzondere wijze tonen wanneer mensen die band extra nodig hebben omdat ze ziek zijn.

Zo, nu ken je mijn familie”, besloot mijn bezoeker. “En misschien, wie weet, komen mijn broers en zussen hier ook nog wel eens op bezoek.”

2.3. Verzoening: een gebaar van de vrienden van Jezus

Opstelling

- Er wordt een kring van stoelen geplaatst bij twee lege stoelen met een paarse stola of bij een biechtstoel.
- Ook het rugzakje, de verzoeningssteentjes uit het rugzakje (en eventueel ook enkele grote stenen) en de kaart voor de ouders (verzoening) krijgen een centrale plaats.

Verloop

Dit onderdeel van de ouderavond heeft een vast verloop, waarbinnen echter enkele keuzes gemaakt kunnen worden. Soms worden er meerdere suggesties aangeboden, waaruit men, naargelang de tijdsduur van het groeps gesprek en de voorkeur van de begeleid(st)er, een selectie kan maken.

1. Inleiding

Keuzemogelijkheid A:

De begeleid(st)er vraagt de ouders of zij ervaringen hebben met de biecht (het sacrament van verzoening / het boetesacrament). Zij kunnen hierover kort uitwisselen.

Keuzemogelijkheid B:

De begeleid(st)er vertelt het verhaal over vergeving en vraagt vervolgens aan de ouders om de kerngedachte van het verhaal te verwoorden.

2. Info

De begeleid(st)er verwoordt de informatie over 'vergeving', die vermeld staat in de onderstaande paragraaf met als titel 'info'.

3. Uitleg bij de thuisopdracht

De begeleid(st)er zegt: "Mensen maken fouten. Weten dat we door mensen graag gezien worden en dat we nieuwe kansen krijgen, is erg belangrijk. Weten dat God ons heel nabij is, en heel veel van ons houdt, is een verruimende en bevrijdende gedachte.

Om deze gedachte ook door te geven aan de eerste communicanten, zullen we werken met verzoeningssteentjes.

De begeleid(st)er vertelt vervolgens hoe er met de steentjes gewerkt kan worden:

Op het einde van de dag krijgt iedereen van het gezin een verzoeningssteentje uit het zakje. Je staat in gedachten even stil bij de voorbije dag. Wat was goed? Waar ben je blij om? Waar ben je dankbaar voor? Wat kon beter? Met het steentje in de hand, vertellen we en luisteren we.

De begeleid(st)er geeft hierbij ook aan dat de thuisopdracht met de verzoeningssteentjes ook te vinden is op de kaart, die de ouders gedurende de voorbereiding op de eerste communie, zullen ontvangen.

Info

Mensen maken regelmatig fouten.

Het is niet gemakkelijk om toe te geven dat we af en toe iets fout doen. Toch is het belangrijk om te bekennen dat we kleine mensen zijn, die fouten maken en God en andere mensen nodig hebben. Als we tegen iemand luidop zeggen 'ik heb dit fout gedaan', dan is die persoon getuige dat we het in de toekomst op een andere wijze willen doen. Deze 'getuige' helpt ons om extra ons best te doen.

In het christendom kennen wij het sacrament van verzoening. Wij kunnen onze zonden (fouten) uitspreken voor God. En als wij dan tonen dat wij bereid zijn om te proberen om niet meer dezelfde fout te maken, dan **schent God ons zijn vergeving.** We krijgen een nieuwe kans om het anders te doen.

Er zijn verschillende manieren om het sacrament van verzoening te ontvangen. We kunnen gebruik maken van een biechtstoel, een minikamertje, waarin we onze grote en kleine fouten en tekorten kunnen verwoorden, waarna de priester ons in naam van God onze zonden vergeeft. We kunnen God echter ook om vergeving vragen door naast een priester plaats te nemen en hem te vragen om ons in naam van God te vergeven wat we minder goed hebben gedaan. In vele parochies of federaties worden er ook gemeenschappelijke verzoeningsvieringen georganiseerd. Mensen komen dan samen om te bidden voor verzoening, waarna ze kort bij een priester kunnen plaatsnemen, hun fouten kunnen uitspreken en vergeving kunnen ontvangen.

Mensen maken regelmatig fouten.

Het is van belang om anderen te vergeven wat zij fout hebben gedaan. **God, die onze fouten vergeeft, vraagt ook ons om anderen te vergeven.**

Als christenen mogen wij ons daarbij ook laten inspireren door Jezus, die ons het 'Onzevader' ('en vergeef ons onze schuld zoals wij vergeven aan onze schuldenaren') leerde en aan zijn vrienden vroeg om 7x70 maal te vergeven (Mt 18,22).

Anderen vergeven is niet gemakkelijk. God wil ons keer op keer helpen om mensen een nieuwe kans te geven.

Verzoening is belangrijk in het leven van elke mens. Op school en ook in een gezin is het van groot belang om elkaar af en toe om vergeving te vragen en elkaar vergeving te schenken. **Als een kind ervaart dat het bij mama en papa opnieuw mag beginnen nadat iets minder goed was, dan voelt dit kind dat het wordt bemind.** Het liefdevolle gebaar van vergeving helpt het kind om het in de toekomst anders te doen.

De **verzoeningssteentjes** uit het rugzakje kunnen ons helpen om te verwoorden wat er goed en wat er minder goed ging. Als wij uitgesproken hebben wat we minder goed hebben gedaan, kunnen de steentjes ons helpen om de band met elkaar terug op te bouwen en ons te herinneren aan onze belofte om te proberen het anders te doen.

Ook in de eerste communieviering en in elke eucharistieviering krijgt verzoening een belangrijke plaats. Bij het begin van de viering is er een moment van bekering, een moment van God nabij weten en voelen. Tijdens dat moment mogen wij ervaren dat God van ons houdt en ons een nieuwe kans wil geven om het anders te doen. De eucharistie is voor ons ook een plaats waar wij onszelf mogen oefenen in het vergeven. Vele verhalen en teksten uit de viering willen ons daarbij helpen.

Verhaal

Een verhaal vertelt over twee vrienden die door de woestijn liepen. Op een moment tijdens de reis kregen ze ruzie en de ene vriend sloeg de ander in het gezicht. Degene die geslagen werd, was gekwetst, maar zonder iets te zeggen schreef hij in het zand: 'VANDAAG SLOEG MIJN BESTE VRIEND MIJ IN HET GEZICHT'.

Zij liepen verder totdat zij een oase vonden, waar zij besloten een bad te nemen. Degene die was geslagen, raakte vast in de modder en dreigde te verdrinken, maar de vriend redde hem. Nadat hij was bijgekomen, schreef hij op een steen: 'VANDAAG REDDE MIJN BESTE VRIEND MIJN LEVEN'.

De vriend die had geslagen en zijn beste vriend had gered vroeg hem: “Nadat ik je had geslagen, schreef je in het zand en nu schrijf je op een steen, waarom?” De andere vriend antwoordde: “Als iemand ons pijn doet, moeten we het in het zand opschrijven waar de wind van vergeving het kan uitwissen. Maar als iemand iets goeds doet voor ons, moeten we het in steen graveren, waar geen wind het ooit kan uitwissen.

2.4. Het gebed van de vrienden van Jezus

Opstelling

- Er wordt een kring van stoelen geplaatst bij het intentieboek, rond een grote kaars.
- Eventueel kunnen er ook diverse gebedenboekjes (het getijdenboek, gebedenboekjes voor kinderen, ...) op een tafeltje geplaatst worden.
- Ook het rugzakje, de kleurkaart met het Onzevader, de blokkaars en de kaart voor de ouders (gebed) krijgen een belangrijke plaats.

Verloop

Dit onderdeel van de ouderavond heeft een vast verloop, waarbinnen echter enkele keuzes gemaakt kunnen worden. Soms worden er meerdere suggesties of extra-werkvormen aangeboden, waaruit men, naargelang de tijdsduur van het groeps gesprek en de voorkeur van de begeleid(st)er, een selectie kan maken.

1. Inleiding

Keuzemogelijkheid A:

De begeleid(st)er begint met een flapgesprek. Op een flap staat de vraag 'wat doen vrienden samen?' De begeleid(st)er vraagt de ouders om daarop enkele ideeën neer te schrijven, zoals bv. samen praten, samen op uitstap, elkaar alles vertellen, elkaar een schouderklopje geven, samen tijd doorbrengen,

Vervolgens leest de begeleid(st)er het verhaal 'Hoe moet je bidden?' (opgenomen in de onderstaande paragraaf met als titel 'verhalen'). Nadat het verhaal gelezen werd, kan er eventueel nog even kort gezegd worden op welke wijze de neergeschreven aspecten ook in onze vriendschap met Jezus aan bod kunnen komen. We kunnen ook met Hem praten, we kunnen in stilte bij Hem zijn, we kunnen in allerlei omstandigheden aan Hem denken en Hem zo betrekken bij ons leven en onze activiteiten,

Keuzemogelijkheid B:

De begeleid(st)er leest de tekst 'Waar, wanneer en hoe?' (opgenomen in de onderstaande paragraaf met als titel 'verhalen').

2. Info

De begeleid(st)er verwoordt de informatie over 'bidden', die vermeld staat in de onderstaande paragraaf met als titel 'info'.

Extra: Alvorens uitleg te geven bij het Onzevader kan de begeleid(st)er de ouders eventueel vragen om in het Onzevader één zin of woord aan te duiden dat hen raakt, dat zij mooi vinden of juist 'vreemd' of 'moeilijk'. Aan de hand van de antwoorden van de ouders, kan de begeleid(st)er nog enige uitleg geven bij dit gebed (zie info).

3. Uitleg bij de thuisopdracht

De begeleid(st)er verwijst even naar de kaart (gebed) die de ouders gedurende de voorbereidingsperiode zullen ontvangen. Ook toont de begeleid(st)er de kleurkaart

met het Onzevader en de blokkaars. De begeleid(st)er vraagt de ouders om af en toe met hun kind(eren) te bidden.

Info

'Bidden' is het woord dat wij gebruiken om te spreken over onze communicatie met God en Jezus. Wij communiceren niet alleen met woorden, maar ook met ons lichaam. Ook gebaren, houdingen en zelfs 'stiltes' zijn veel-zeggend. Telkens als wij ons in woord of gebaar richten tot God en tot Jezus is er sprake van 'gebed'.

Mensen kunnen op vele wijzen 'bidden'. Wij kunnen bidden met of zonder woorden. Wij kunnen bidden met onze eigen woorden of we kunnen eeuwenoude woorden gebruiken en deze tot de onze maken. Zo kunnen we bijvoorbeeld gebruik maken van het Onzevader.

De vrienden van Jezus zagen Hem bidden. Ze probeerden het ook. Ze vroegen Hem: "Heer, leer ons bidden." Jezus zei tot hen: "als je bidt, zeg dan: Onze Vader."

God wil voor ons zorgen zoals een goede moeder en vader doen. Als we God 'Vader' noemen, zeggen we dat we willen leven als 'kinderen van God' en dat we op Hem willen gelijken. Als we God aanspreken als 'Vader' zeggen we ook dat we met elkaar willen omgaan zoals we ook met een lieve broer of zus zouden doen.

God, de Vader, is niet zomaar zichtbaar aanwezig. Daarom bidden we 'die in de hemelen zijn'. We zeggen ook 'geheiligd zij uw naam'. Hiermee bedoelen we dat God heel bijzonder is voor ons en dat Hij zijn naam waarmaakt. Zijn naam is Jahwe, wat betekent: ik zal er zijn voor jou.

Wij bidden ook dat Gods rijk mag komen. God droomt van een wereld waar alle mensen zich thuis voelen en in vrede en vriendschap samenleven.

Deze wereld komt er alleen wanneer Gods wil geschiedt op aarde en in de hemel. Ook wij kunnen doen wat God van ons wil.

We bidden ook om dagelijks brood. We bidden om wat broodnodig is, niet alleen voor onszelf, maar voor alle mensen.

Ook vragen we om vergeving en we beloven om ook anderen te vergeven.

We zeggen dan 'leid ons niet in bekoring'. Daarmee vragen we aan God om ons te helpen om niet in te gaan op wat kwaad is.

We eindigen het 'Onzevader' met het woord 'amen', wat 'ja' betekent. Zo beamen we nogmaals wat we zojuist hebben gezegd.

Verhalen

Tekst 1: 'Hoe moet je bidden?'

Er was eens een klein jongetje.

"Hoe moet je bidden?" vroeg hij.

"Toen de vrienden van Jezus die vraag stelde", antwoordde ik,

"toen leerde Jezus hen het Onzevader!

Eigenlijk zei Jezus dat ze gewoon hetzelfde moesten doen als wat ze deden om de band met hun vader te behouden.

En wat doe je als je een lieve vader hebt en je wil heel sterk met hem verbonden blijven?

Dan ga je af en toe tijd voor elkaar maken. Je gaat af en toe met je vader samen leuke activiteiten ondernemen. Of je praat wat met elkaar. Of je geniet er gewoon van om in stilte bij je vader te zijn.

Als je ook met God, de Vader, contact wil houden, dan kan je gewoon hetzelfde doen.

Af en toe zoek je God, de Vader, op. Je denkt dan even aan Hem. En je praat dan wat met Hem. Of je bent gewoon in stilte bij Hem."

"En kan je ook bidden tot Jezus?" vroeg het kleine jongetje.

"Ah, ja", zei ik. "Jij mag een vriend van Jezus zijn.

En Jezus vindt het fijn als je gewoon doet wat je ook met een andere vriend zou doen.

Je denkt af en toe aan Hem. En zo neem je een vriend in gedachten overal met je mee.

En zoals je tegen een goede vriend alles kan vertellen, zo kan je ook alles aan Jezus zeggen. En goede vrienden vinden het ook leuk om af en toe te kijken naar iets dat hen herinnert aan die vriend. Als je een geschenkje hebt gekregen van een vriend en je ziet dat nog eens staan, dan denk je aan die vriend. Zo is dat met Jezus ook. Als wij een kruisje, een kaarsje of ... zien, dan kunnen we het even stil maken en denken aan onze vriend Jezus."

"Bidden is dus niet zo moeilijk", zei het jongetje.

Ik glimlachte. "Het is even moeilijk als dat het is om met iemand 'goede vrienden' te blijven.

We kunnen het allemaal, maar we doen het niet altijd"

Tekst 2: 'Waar, wanneer en hoe?'

Er was eens een klein meisje.

Ze keek me met grote ogen aan.

"Waar kan je bidden?" vroeg ze.

Ik glimlachte en zei:

"waar kan je dat niet?"

Maar ze keek me opnieuw aan en vroeg:

"En wanneer, wanneer kan je dan bidden?"

Ik glimlachte en zei:

"wanneer kan je dat niet?"

Maar nog was ze niet tevreden.

Ze keek me opnieuw aan en vroeg:

"maar op welke wijze kan je dan bidden?"

Ik glimlachte en zei:

"op welke wijze kan je dat niet?"

"Bidden kan je altijd, overal en op zoveel verschillende manieren", vervolgde ik.

Kies maar zelf een moment, een plaats en een vorm die voor jou het beste past.
Het maakt niet uit waar, wanneer of hoe je bidt.
Als je maar af en toe eens bidt ... dáár gaat het om."

2.5. De Bijbel: het boek van de vrienden van Jezus

Opstelling

- Er wordt een kring van stoelen geplaatst bij een open Bijbel.
- Er kunnen eventueel ook verschillende kinderbijbels opengelegd worden.
- Indien er gewerkt wordt aan de hand van keuzemogelijkheid A, dient er een sterk vergrote versie van de Bijbeltekst op een bord gehangen te worden en moeten er dikke stiften voorzien worden. Indien er gekozen wordt voor keuzemogelijkheid B, worden er stroken papier en balpennen klaargelegd.
- Ook het rugzakje, het Jezuspopje en de kaart voor de ouders (Bijbel) krijgen een centrale plaats.

Verloop

Dit onderdeel van de ouderavond heeft een vast verloop, waarbinnen echter enkele keuzes gemaakt kunnen worden. Soms worden er meerdere suggesties of extra-werkvormen aangeboden, waaruit men, naargelang de tijdsduur van het groepsgesprek en de voorkeur van de begeleid(st)er, een selectie kan maken.

1. Info

De begeleid(st)er verwoordt de informatie over 'de bijbel', die vermeld staat in de onderstaande paragraaf met als titel 'info'.

Hierbij kan ook verwezen worden naar de lezenaar, het evangelieboek,

2. Bijbelverhaal

Extra: Alvorens een Bijbelverhaal voor te lezen kan de begeleid(st)er de ouders de vraag stellen of er een Bijbelverhaal is dat hen erg dierbaar is of een verhaal dat hen altijd op een bijzondere wijze bijgebleven is. Op die wijze kan een kort gesprek tot stand komen.

De begeleid(st)er leest een Bijbelverhaal voor. Hij of zij kan bijvoorbeeld de evangelielezing verhalen, die tijdens de viering van de eerste communie voorgelezen zal worden. Ook is het mogelijk om het verhaal 'Twee leerlingen op weg naar Emmaüs' uit het boekje 'Rond(je) tafel' voor te lezen.

3. Verwerking

Keuzemogelijkheid A:

De begeleid(st)er verwijst naar de sterk vergrote tekst van de Bijbellesing en vraagt de ouders om hierop enkele woorden aan te duiden die hen getroffen hebben. Daarna kan hierover kort uitgewisseld worden.

Keuzemogelijkheid B:

De begeleid(st)er nodigt de ouders uit om op stroken papier een woord of gedachte neer te schrijven die hen getroffen heeft. Eventueel kan hierover kort gesproken worden.

Keuzemogelijkheid C:

De begeleid(st)er nodigt de ouders uit om in groep in (een bepaald deel van) de kerk rond te wandelen en op zoek te gaan naar afbeeldingen (beeldhouwwerken, schilderijen, houtsnijwerken, ...) die verwijzen naar bepaalde Bijbelverhalen. Eventueel kan de keuze van het vertelde Bijbelverhaal ook afgestemd worden op een kunstwerk dat in de kerk aanwezig is.

4. Uitleg bij de thuisopdracht

De begeleid(st)er verwijst naar de kaart, die de ouders gedurende de voorbereiding op de eerste communie zullen ontvangen. Op deze kaart staat de suggestie om een kinderbijbel te kopen (of om er één als geschenk te vragen aan de peter, meter of grootouders) of uit te lenen in de bibliotheek. Ouders kunnen dan af en toe een Bijbelverhaal vertellen aan hun kind en het kind kan dit verhaal eventueel opnieuw vertellen of naspelen met behulp van het Jezuspopje. Met het popje laten ze Jezus zelf aan het woord.

Info

Reeds heel lang vertelt men hoe God met mensen op weg gaat. Deze woorden en verhalen blijven inspirerend, tot op vandaag. Daarom werden ze neergeschreven in de Bijbel. Ze werden opgeschreven door heel wat mensen die leefden vanuit Gods inspiratie, vanuit zijn Geestkracht.

In de Bijbel lezen we het verhaal van God met de mensen. We horen hoe God van alle mensen houdt en met hen op weg wil gaan.

In deze verhalen lezen we ook hoe mensen zoekend en tastend iets van God in hun leven mogen ervaren en wij kunnen ook onszelf herkennen in deze verhalen.

In de christelijke Bijbel krijgen de verhalen van Jezus Christus een belangrijke plaats. We beluisteren zijn woorden en we horen wat hij deed en wat hij betekende voor mensen. Deze verhalen zijn niet enkel verhalen uit een ver verleden. Wij geloven dat Jezus, doorheen de Bijbelse woorden, ook vandaag tot ons spreekt.

Om die reden krijgt het Bijbelboek een belangrijke plaats in de kerk. Het ligt op de lezenaar die naast het altaar staat.

In sommige kerken zijn er misdienaars die het boek met kaarsen omringen wanneer er uit het evangelie voorgelezen wordt.

Na het lezen uit het evangelie probeert de priester in de homilie om de woorden van Jezus nog dichter bij ons leven te brengen.

In de viering van de eerste communie en tijdens elke eucharistie krijgt het luisteren naar de Bijbel een belangrijke plaats. We spreken over 'de dienst van het Woord'. Tijdens de woorddienst worden wij allen uitgedaagd om naar God zelf te luisteren en de vraag te stellen 'wat zou God mij vandaag willen vertellen'.

2.6. De tafel van Jezus' vrienden

Opstelling

- Er wordt een kring van stoelen geplaatst bij of rond het altaar.
- Op het altaar wordt enkel een beker en een pateen (hostieschaal) geplaatst.
- Eén of meerdere mooie afbeeldingen van Jezus die het laatste avondmaal viert (bv. uit kinderbijbels), kunnen voor het altaar geplaatst worden. Ook foto's van mensen die tafelen kunnen er een plaatsje krijgen. Er zijn bijvoorbeeld mooie foto's te vinden in de jaarkalender 'feesten met de burens – 2006' (bestellingen@kms.be).
- Indien er gewerkt wordt aan de hand van een schrijfgesprek (keuzemogelijkheid B), dienen er flappen papier en stiften klaargelegd te worden tussen de afbeeldingen.
- Ook het rugzakje, het boekje 'Rond(je) tafel', een mand met de brooddoek en de kaart voor de ouders (tafel) krijgen een centrale plaats.

Verloop

Dit onderdeel van de ouderavond heeft een vast verloop, waarbinnen echter enkele keuzes gemaakt kunnen worden. Soms worden er meerdere suggesties aangeboden, waaruit men, naargelang de tijdsduur van het groepsgesprek en de voorkeur van de begeleid(st)er, een selectie kan maken.

1. Inleiding

Keuzemogelijkheid A:

De begeleid(st)er kan samen met de ouders een gesprek voeren aan de hand van de volgende vragen:

Wat vinden jullie belangrijk bij de maaltijd?
Welke plaats neemt de tafel in jullie gezinsleven in?
Wat wordt gedeeld rond de tafel?
Zijn er bij jullie rituelen rond de tafel?

Keuzemogelijkheid B:

De begeleid(st)er nodigt de ouders uit om rond te lopen en de foto's en afbeeldingen te bekijken. Tussen de afbeeldingen liggen flappen, waarop zij neer kunnen schrijven welke gedachten en gevoelens de afbeeldingen bij hen oproepen. Vervolgens kunnen de verschillende gedachten uitgewisseld worden.

Keuzemogelijkheid C:

De begeleid(st)er leest het verhaal van het laatste avondmaal (Voor het laatst samen aan tafel ...) voor uit het boekje 'Rond(je) tafel'. Hij of zij geeft hierbij kort aan dat de eucharistie (de eerste communie) zijn oorsprong vindt in dit gebeuren rond de tafel. Hierbij kan de begeleid(st)er ook verwijzen naar de verschillende afbeeldingen van het laatste avondmaal die voor het altaar geplaatst werden.

Keuzemogelijkheid D:

De begeleid(st)er leest het verhaal over 'de stamtafel in de herberg' voor uit het boekje 'Rond(je) tafel'. Vervolgens kan de begeleid(st)er de ouders vragen om de kerngedachte van het verhaal te verwoorden.

2. Info

De begeleid(st)er verwoordt de informatie over 'de tafel', die vermeld staat in de onderstaande paragraaf met als titel 'info'.

Hierbij kan ook verwezen worden naar de beker en de pater (hostieschaal) die zich op het altaar bevinden.

3. Uitleg bij de thuisopdracht

De begeleid(st)er verwijst naar de kaart, die de ouders gedurende de voorbereiding op de eerste communie zullen ontvangen en waarop de thuisopdracht omschreven staat.

De begeleid(st)er stelt kort het boekje 'Rond(je) tafel' voor. Hij of zij nodigt de ouders uit om thuis af en toe een (Bijbel)verhaal voor te lezen of een tafelgebed te bidden uit het boekje.

De begeleid(st)er toont ook de broodmanddoek en licht toe dat deze dient om de tafel te versieren. Op het doek staat het Onzevader, een gebed dat men ook voor de maaltijd samen kan bidden.

Info

Samen-zijn en vieren rond een tafel behoort tot ons leven

De tafel kan veel verschillende sferen oproepen: meestal gewoon, soms gezellig, al eens feestelijk, vaak vol drukte. De tafel is een plaats om samen te komen, te eten, te spelen, te vertellen, te delen, huistaken te maken... Bij het vieren staat de tafel altijd centraal. Het is dé plaats in huis waar het leven gedeeld wordt. Maaltijd wordt vaak verhaaltijd.

In de eucharistie staan brood en wijn centraal

De eucharistie verwijst naar het laatste avondmaal van Jezus en zijn leerlingen. Ook Jezus hield ervan om samen met mensen te tafelen. In vele verhalen kunnen we dit lezen.

Het altaar is de tafel van de vrienden van Jezus. Toen Jezus het laatste avondmaal vierde met zijn apostelen, vroeg Hij hen om dit te blijven doen.

Elke eucharistieviering is een oefenplaats tot breken en delen, tot gemeenschap vormen.

Jezus toont ons aan de altaartafel dat Hij voor ons brood en wijn wil zijn. Hij wil ons leven delen en voedsel zijn voor onderweg. Als wij naar een eucharistieviering gaan, worden wij gevoed door zijn woord en gesterkt door het brood en de wijn. Zo worden wij uitgenodigd om te leven zoals Jezus en er te zijn voor anderen.

Taak van de school in het eerste communieproject

Bedoeling

Als aanzet naar de eerste communie brengt de parochie, in samenwerking met de school, de ouders samen in de parochiekerk voor een ouderavond. We verkennen het kerkgebouw aan de hand van zes thema's: de bouwstenen van ons project.

Het is fijn als de school de eerste communie mee kan ondersteunen. Dit biedt de kans tot verdieping en tot samenwerking met de parochie en de ouders. Als de school, het gezin en de parochie samenwerken, komen de kinderen die zich voorbereiden op de eerste communie via verschillende kanalen in contact met de belangrijkste elementen van het christelijk geloof.

De uitwerking van de zes bouwstenen geven een grote vrijheid en vragen een aanpassing aan de lokale situatie.

De zes bouwstenen hebben telkens een link met het leerplan godsdienst en kunnen dus uitgewerkt en verdiept worden binnen verschillende thema's uit het leerplan.

We voorzien voor de school de taak om stapsgewijs het rugzakje en het bijhorende materiaal beschikbaar te stellen en mee te geven met de kinderen die zich voorbereiden op de eerste communie. Bij elk thema is er een kaart voor de ouders voorzien waarop de concrete opdrachten naar het gezin toe uitgewerkt staan.

Uitwerking

Suggesties voor de school bij de zes bouwstenen van het project:

1. Het teken van de vrienden van Jezus: het kruisteken

- Speciale aandacht voor het kruisbeeld in de klas.
- Bij het bidden in de klas wordt het kruisteken geduid.

 Meegeven van de kaart voor de ouders.

2. Vriend van Jezus worden: het doopsel

- Onderwerp leerplan: 'geboorte en groei'.
- Bij het doopsel van een kind danken wij God voor het geschenk van het leven en we vragen God om dit kind nabij te zijn. Bij het doopsel wordt een kind 'kind van God' (christen). De gedoopte wordt opgenomen in de grote familie van gelovigen.
- Aandacht voor het doopsel van de kinderen.

 Meegeven van het paspoort van de christen en de kaart voor de ouders.
De ouders laten het paspoort van de christen invullen door de parochie waar hun kind gedoopt werd en geven het terug mee naar de school.

3. Een gebaar van de vrienden van Jezus: verzoening

- Bij het bidden in de klas krijgt 'het weer goed maken' en 'spijt hebben van iets' een bijzondere aandacht via een ritueel, een symbool of een gebed.
- Er kan gewerkt worden met behulp van de verzoeningssteentjes.

 Meegeven van de steentjes en de kaart voor de ouders.

4. Het gebed van de vrienden van Jezus: het Onzevader

- Onderwerp leerplan: 'Ik heb een lichaam met veel mogelijkheden': Lichaamstaal van biddende mensen verkennen.
- Onderwerp leerplan: 'Ik voel mij vandaag zo': Jezus trekt zich terug om te bidden.
- Aandacht voor het Onzevader.

 Kleuren van de kleurkaart met het Onzevader.

 Het versieren van de blokkaars.

 Meegeven van de blokkaars, de kleurkaart en de kaart voor de ouders.

5. Het boek van de vrienden van Jezus: de Bijbel

- Onderwerp leerplan: 'Jezusverhaal'.
- De Bijbel (kinderbijbel) een centrale plaats geven.
- Een Bijbelverhaal naspelen met behulp van het Jezuspopje.

 Meegeven van het Jezuspopje.

6. De tafel van de vrienden van Jezus: het altaar

- Onderwerp leerplan: 'Liturgisch Jaar': Het verhaal van het laatste avondmaal vertellen.
- Onderwerp leerplan: 'Brood': Het kerkgebouw waar christenen samenkomen rond het altaar verkennen. De verschillende elementen van de eucharistie leren kennen. Nadruk op het brood en het leven delen met mensen en met Jezus. Maaltijd houden is verbondenheid beleven. Eerste communie is een belangrijk feest in de katholieke gemeenschap.

 In de klas een altaardoek maken om te gebruiken in de vieringen en tijdens de eerste communie.

 Meegeven van het boekje 'Rond(je) tafel' (een boekje met verhalen en gebeden voor thuis), de broodmanddoek met het 'Onzevader' en de kaart voor de ouders.

7. Na de eerste communie

De priester heeft het paspoort van de christen van elk kind ingevuld na de eerste communie.

 Meegeven van het ingevulde paspoort van de christen (eventueel kan dit ook gebeuren tijdens de dankviering!)

Taak van de parochie in het eerste communieproject

De parochie heeft een belangrijke taak in de voorbereiding op de eerste communie. In de parochie ontdekt het kind samen met het gezin de vele facetten van het Kerk-zijn. We zetten de specifieke inbreng van de parochie op een rijtje.

In de loop van het derde trimester van het werkjaar dat voorafgaat aan de eerste communie

De parochie roept de werkgroep bijeen voor een eerste planning van het volgend werkjaar. Het is goed dat deze werkgroep gemengd is samengesteld: mensen uit de parochie, eventueel uit de parochiale werkgroep (kinder)liturgie, mensen van de school en indien mogelijk ook enkele ouders.

De werkgroep stelt een duidelijke kalender samen met alle info voor de ouders, met de data van de kindervieringen / instapvieringen / gezinsvieringen en met de data waarop het materiaal van het rugzakje door de school meegegeven wordt. Hiervoor kan men de planner, opgenomen op p. 4 en 5, gebruiken.

Begin schooljaar

De parochie schrijft de ouders aan en nodigt ze uit voor de eerste ouderavond, waarop ze de kans krijgen om hun zoon of dochter in te schrijven voor de eerste communie. In de uitnodiging wordt aan de ouders gevraagd om een doopattest mee te brengen.

Ouderavond in de kerk

De ouderavond, die de start vormt van het eerste communieproject, vindt plaats in de parochiekerk. Vanaf p. 6 van deze handleiding wordt het verloop van deze avond nauwkeurig beschreven. De ouders leren via een carrouselstelsel de zes thema's van het eerste communieproject kennen. Tijdens die avond worden ook de gezinsmomenten van het eerste communieproject toegelicht.

Tijdens de ouderavond wordt een overzichtelijke kalender meegegeven met alle data voor de kindervieringen / instapvieringen / gezinsvieringen van het komende werkjaar. Op de kalender vinden de ouders ook een planning, waarop vermeld staat wanneer het rugzakje en wanneer de verschillende spulletjes en thuisopdrachten meegegeven zullen worden naar huis.

Deze avond is ook een ideale gelegenheid om de verantwoordelijke informatiepersoon voor te stellen en om tijd te maken voor een ontmoetingsmoment met een drankje.

Taak van de parochie in het eerste communieproject

1. Het teken van de vrienden van Jezus: het kruisteken

De kruisjes die de kinderen thuis maakten, worden gezegend tijdens de kinderviering / instapviering / gezinsviering.

2. Vriend van Jezus worden: het doopsel

Het doopregister is beschikbaar voor of na een kinderviering / instapviering / gezinsviering.

3. Een gebaar van de vrienden van Jezus: verzoening

Tijdens de kinderviering / instapviering / gezinsviering wordt uitdrukkelijk verwezen naar de verzoeningssteentjes.

4. Het gebed van de vrienden van Jezus: het Onzevader

Er is bijzondere aandacht voor het verbonden bidden van het Onzevader in de kinderviering / instapviering / gezinsviering.

5. Het boek van de vrienden van Jezus: de Bijbel

De Bijbel krijgt een centrale plaats bij het lezen van het evangelie in de kinderviering / instapviering / gezinsviering.

6. De tafel van de vrienden van Jezus: het altaar

Het altaardoek dat de kinderen in de klas maakten, wordt aangebracht tijdens 'het aanbrenge van de gaven'. Er is extra aandacht voor het eucharistisch gebed tijdens de kinderviering / instapviering / gezinsviering. De kinderen worden uitgenodigd om rond het altaar te komen staan tijdens dit deel van de eucharistieviering.

Tot slot

Tijdens het werkjaar 2008-2009 gingen een aantal parochies en scholen in het bisdom Brugge met dit nieuwe eerste communieproject aan de slag om het uit te testen. We zijn heel dankbaar voor hun medewerking.

Na deze eerste proefperiode werd het project aangepast en werd de vormgeving van het materiaal uit het rugzakje vernieuwd. Het vernieuwde materiaal, met onder andere deze vernieuwde versie van de handleiding, werd vanaf eind augustus 2010 ter beschikking gesteld.

Voor vragen of verdere informatie kan men terecht bij de leden van de diocesane werkgroep eerste communie:

Lieve Biesbrouck, leerkracht en parochieassistent
lieve.biesbrouck@telenet.be of 058 / 31 18 13

Hans Devos, pastoor federatie Koksijde
hans.devos@gmail.com of 058 / 51 23 33

Elisah Gommers, stafmedewerker van het vicariaat voor de parochies en de liturgie
elisah.gommers@hotmail.com of 0484 / 777 737

Martine Goutry, leerkracht
martine.goutry@fulladsl.be of 050 / 38 88 96

Sabien Lagrain, inspecteur – adviseur RK godsdienst
sabienlagrain@scarlet.be of 051 / 22 27 71

De rugzakjes zijn te verkrijgen bij:

De Talentade
Bosdreef 5
8820 Torhout

050/ 74 56 42
fax 050/ 74 56 41
info@detalentade.be

Bijlage 1 - Het kruis: teken van de vrienden van Jezus

trouw

verbonden

met de hele wereld

bescherming

ook vandaag

eenzaamheid

**consequent
leven**

**we staan er
niet alleen voor**

afgang

absurditeit

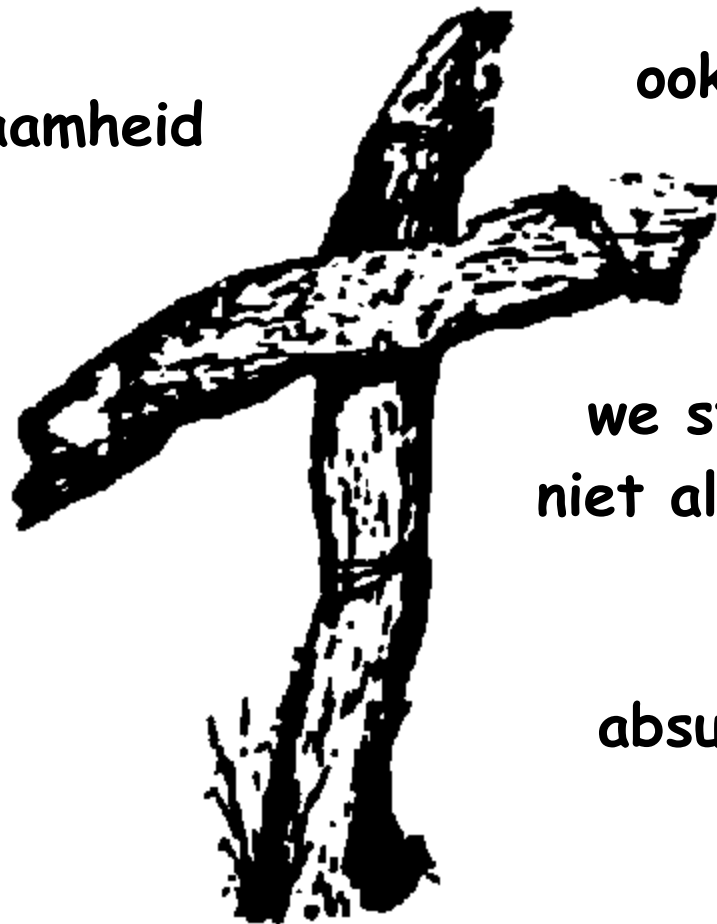
zinloze dood

liefde tot het uiterste

verrijzenis

verlatenheid

vertrouwen ondanks alles

EEN DOOPLIED OVER DE DRIE NAMEN

(T. & M. : Peter Biesbrouck)

Amin Emin

Draag je naam als een ring, als een gou-den droom van lief-de,

2 F G C

het is een di-a-mant die Gods licht in dui-zend kleu-ren breekt...

6 E C G F C

1. Je eer-ste naam zal men het bes-te ken-nen: de naam die op je pas-poort staat.

10 Dmin7 C/E F G

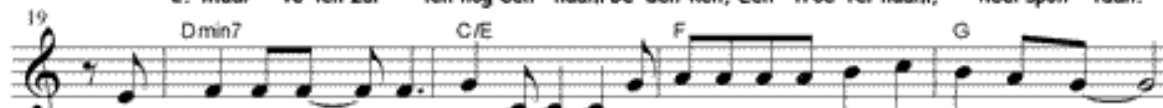
Hij werd met heel veel zorg ge-ko-zen, een droom die met jou door het le-ven gaat.

15 E C G F C

2. Maar ve-len zul - len nog een naam be-den-ken, Een troe-tel-naam, heel spon - taan.

19 Dmin7 C/E F G

Niet eent-je maar een snoer van na-men De pa-rels die een mens doen ver - der - gaan.

24 E C G F C

3. Je der-de naam, die moet je zelf ont-dek-ken die zit in 't diepst van wie je bent.

28 Dmin7 C/E F G

Jouw roe - ping door God zelf ge-ge-ven: de op-dracht die jou bij de an-der brengt.

Bijlage 3 – Naamkaartjes

We gaven jou een naam:

We gaven jou een naam:

We gaven jou een naam:

We gaven jou een naam:

We gaven jou een naam:

We gaven jou een naam:

